

289

2838-2849

V. "Bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek"

2838 Ez a kérés csodálkozást vált ki. Ha a mondatnak csak az első feléről volna szó -- "bocsásd meg a mi vétkeinket" -- az Úr imádságának első három kérésében bennfoglaltan benne lehetne, mert Krisztus áldozata a "bűnök bocsánatára" van. A mondat második fele szerint azonban kérésünk csak akkor nyer meghallgatást, ha előbb megfelelünk egy követelménynek. Kérésünk a jövőre irányul, válaszunknak meg kell előznie; egy szó köti össze a kettőt: "miképpen".

"BOCSÁSD MEG A MI VÉTKEINKET"...

2839 Merész bizalommal kezdtünk imádkozni a mi Atyánkhoz. Kérve Tőle, hogy szenteltesse meg az Ő Neve, azt kértük, hogy egyre inkább megszentelődjünk. Jóllehet magunkra öltöttük a keresztségi ruhát, utána is vétkezünk és elfordulunk Istentől. Most ebben az új kérésben hozzá fordulunk, mint a tékozló fiú, és bűnösnek valljuk magunkat előtte, mint a vámos. Kérésünk "gyónással" kezdődik, mellyel egyszerre valljuk meg nyomorúságunkat és az Ő irgalmasságát. Erős a reményünk, mert az Ő Fiában "van megváltásunk és bűneink bocsánata" (Kol 1,14). Megbocsátásának hatékony és biztos jelét Egyházának szentségeiben találjuk meg.

2840 Márpedig -- és ez félelmetes dolog -- az irgalmasság e folyama nem tud a szívünkbe hatolni, amíg meg nem bocsátunk azoknak, akik minket megbántottak. A szeretet, miként Krisztus Teste is, oszthatatlan: nem tudjuk szeretni Istent, akit nem látunk, ha a testvért és a nővért, akiket látunk, nem szeretjük. A szívünk, ha megtagadja a megbocsátást fivéreinktől és nővéreinktől, bezárul és keménysége áthatolhatatlanná teszi az Atya irgalmas szeretete számára; bűneink megvallásában szívünk megnyílik az Ő kegyelme előtt.

2841 Ez a kérés oly fontos, hogy az egyetlen, amire az Úr visszatér és amit a Hegyi Beszédben részletez. A Szövetség misztériumának e főbenjáró követelménye az ember számára lehetetlen. "Istennél azonban minden lehetséges" (Mt 19,26).

"...MIKÉPPEN MI IS MEGBOCSÁTUNK AZ ELLENÜNK VÉTKEZŐKNEK"

2842 Ez a "miképpen (=miként)" nemcsak itt fordul elő Jézus tanításában: "Legyetek tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes" (Mt 5,48). "Legyetek irgalmasok, miként a ti Atyátok is irgalmas" (Lk 6,36). "Új parancsot adok nektek, szeressétek egymást, miként én szerettelek titeket" (Jn 13,34). Az Úr parancsának megtartása lehetetlen, ha az isteni példa kívülről történő utánzásáról van szó. Itt azonban a mi Istenünk szentségében, irgalmasságában és szeretetében eleven és a "szív mélyéből" fakadó részesedéstről van szó. Egyedül a Lélek, akiből "élünk" (Gal 5,25), tud minket olyan érzületűekké tenni, mint amilyen Jézus Krisztusban volt. Így lehetővé válik a megbocsátás egysége, "megbocsátván egymásnak, miként Isten is megbocsátott nekünk Krisztusban" (Ef 4,32).

2843 Így megelevenednek az Úr szavai a megbocsátásról, arról a szeretetről, mely mindvégig szeret. Az irgalmatlan szolga példabeszéde, mely megkoronázza az Úr tanítását az egyházi közösségről, e szavakkal végződik: "Ugyanígy tesz mennyei Atyám veletek, ha mindegyiketek meg nem bocsát teljes szívéből a testvérenek". Ugyanis itt, a "szív mélyében" köttetik meg és oldatik föl minden. Nem áll hatalmunkban a bántást többé nem érezni és elfelejteni; de a szív, amely följajánlja magát a Szentléleknek, a sebet együttérzéssé alakítja át, és megtisztítja az emlékezetet azáltal, hogy a bántást közbenjárássá változtatja.

2844 A keresztyén ima elmegy az ellenségeknek való megbocsátásig. Mesteréhez hasonlóvá téve átalakítja a tanítványt. A megbocsátás a keresztyén imádság egyik csúcspontja; az imádság ajándékát csak az isteni részvéthez hasonló szívbe lehet befogadni. A megbocsátás azt is tanúsítja, hogy a szeretet a mi világunkban erősebb, mint a bűn. A tegnapi és a mai vértanúk ezt a tanúságot teszik Jézus mellett. A megbocsátás az Isten gyermekeinek Atyjokkal és az embereknek egymással való kiengesztelődésének alapvető föltétele.

2845 E lényegileg isteni megbocsátásnak nincs sem határa, sem mértéke. Amikor "bántásokról" van szó (Lk 11,4 szerint "bűnökről", Mt 6,12 szerint "adósságokról"), valójában valamennyien adósok vagyunk: "Ne tartozzatok senkinek semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek" (Róm 13,8). A Szentháromság közössége a forrása és mértéke minden kapcsolat igazságának. Az imádságban, elsősorban az Eucharishtiában válik ez életté.

"Isten nem fogadja el az ellenségeskedő emberek áldozatát, és elküldi őket az oltártól, hogy előbb béküljenek ki testvérükkel, hogy utána békülékeny kéréseik Istennél is békét találjanak. Isten előtt a legnagyobb áldozat a békénk és testvéri egyetértésünk, és az Atya, a Fiú és a Szentlélek egységéből egyesült nép."

VI. "Ne vigy minket kísértésbe"

2846 Ez a kérés az előzőnek a gyökerét érinti, mert bűneink a kísértésbe való beleegyezés gyümölcsei. Atyánkat arra kérjük, hogy ne "vigyen" minket kísértésbe. Nehéz a görög kifejezést egy szóval lefordítani, mert azt jelenti, "ne hagyj minket kísértésbe jutni", vagy: "ne engedj, hogy engedjünk a kísértésnek". "Istent ugyanis nem lehet rosszra kísérteni, és Ő sem kísért senkit" (Jak 1,13), épp ellenkezőleg, meg akar szabadítani minket a kísértéstől. Arra kérjük, ne engedjen olyan útra lépni, mely bűnbe vezet. A "test és a Lélek" közötti harcban élünk. E kérés a megkülönböztetés és az erő Lelkéért könyörög.

2847 A Szentlélek segítségével különbséget tudunk tenni a belső ember fejlődéséhez szükséges és kipróbált erényre irányuló próbatét, illetve a bűnbe és a halálba vezető kísértés között. Különbséget kell tennünk a "megkísértettség" és a "kísértésbe való beleegyezés" között is. Végül a megkülönböztetés erénye föltárja a kísértés hazugságát: tárgya látszólag "jó (...), szemre szép és kívánatos" (Ter 3,6), valójában azonban gyümölcse a halál.

"Isten azt sem akarja, hogy a jót valaki kényszerrel kapja, hanem önként (...). Egyébként az a kísértés haszna. Istenen kívül ugyanis mindenki elől rejtve van, még önmagunk előtt is, hogy mi mindent hordozunk a lelkünkben; de ezek a kísértés révén nyilvánvalóvá válnak, hogy továbbra már ne legyen titok, milyenek vagyunk, hanem megismervén, kik vagyunk, amennyiben akarjuk, érezzük nyomorúságainkat, és adjunk hálát a jókért, melyek a kísértés által mutatkoztak meg nekünk."

2848 "Nem vitetni a kísértésbe" magában foglalja a szív döntését: "Mert ahol a kincsed, ott a szíved is. (...) Senki sem szolgálhat két úrnak." (Mt 6,21--24) "Ha a Lélekből élünk, a Lélek szerint is kell járnunk" (Gal 5,25). Ebben a Szentlélekkel való "egyetértésben" az Atya erőt ad nekünk. "Eddig emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Hűséges az Isten, erőtkön felül nem hagy megkísérteni, hanem a kísértéssel együtt a szabadulás lehetőségét is megadja, hogy kibírjátok." (1Kor 10,13)

2849 E küzdelem és győzelem csak imádsággal lehetséges. Jézus kezdettől fogva halálküzdelmének végső harcáig az imádság által legyőzője a Kísértőnek. A mi Atyánkhoz intézett jelen kérésben Krisztus összekapcsol minket a maga harcával és halálküzdelmével. Az Ő virrasztásával közösségben virrasztó szív az evangéliumokban nyomatékosan szerepel. A virrasztás a "szív őrsege" és Jézus kéri az Ő Atyját, hogy őrizzen meg minket az Ő nevében. A Szentlélek szüntelenül próbál ébreszteni minket erre a virrasztásra. E kérés földi harcunk utolsó kísértésével kapcsolatban nyeri el drámai jelentését; ekkor a végső állhatatosságot kéri. "Íme, én úgy jövök el, mint a tolvaj. Boldog, aki virraszt." (Jel 16,15)